



Fylkesmannen i Vest-Agder

MILJØVERNAVDDELINGEN

Søkere av erstatning for skader
på bufe voldt av freda rovvilt
i Vest-Agder 2014 m.fl.

Dato: 28.november 2014
Vår ref: 434.21.-2010/tpu
Deres ref:
Deres dato:
Saksbeh, tel.: Tor Punsvik, tlf. 38 17 62 08

Orientering om skadedokumentasjon og behandling av erstatningssøknader i Vest-Agder i 2014

Mer enn 50 000 sau og lam nytter utmarksbeite i Vest-Agder årlig. Et betydelig antall sau og lam går tapt. Tapene er i første rekke knyttet til sjukdom, ulykker og rovviltangrep. Det er kun en beskjeden del av tapt bufe i fylket som blir funnet, og som kan gi grunnlag for å vurdere hvordan ulike tapsårsaker fordeler seg. Dette har blant annet med terrengforhold å gjøre og at døde dyr omsettes raskt i naturen sommerstid.

Den statlige miljøvernforvaltningen dekker i henhold til regler og forskrifter dokumenterte og sannsynliggjorte skader som er voldt av freda rovviltarter: bjørn, ulv, jerv, gaupe og kongeørn. I juni 2014 ble ny erstatningsforskrift vedtatt av Klima- og miljødepartementet. Forskriften inneholder bl.a. nye vilkår for å få full erstatning. Samtidig åpner forskriftens § 7 for å sannsynliggjøre innvilgelse av søknadskrav ved oppfyllelse av faste kriterier. Et av kravene er tilhold av faste rovviltbestander. I Vest-Agder har vi kun faste bestander av kongeørn, og Fylkesmannen finner det derfor ikke aktuelt å nytte denne bestemmelsen. Fylkesmannen vurderer innkomne søknader etter forskriftens § 8 omhandler tap til freda rovvilt sannsynliggjort ved øvrige omstendigheter, og dette tilsier en praksis svært lik tidligere benyttet.

Skadedokumentasjon. Statens Naturoppsyn (SNO) har ansvaret for å dokumentere og registrere freda rovvilt, herunder bistå bufenæringen med kadaverundersøkelser når det er mistanke om skader voldt av freda rovvilt. Til å bistå seg har de et nettverk av 4 erfarne og godt skolerte lokale rovviltkontakter.

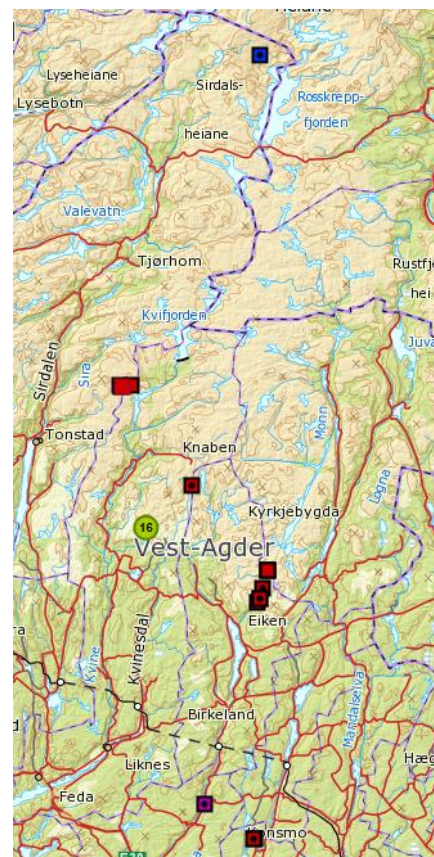
Påviste rovviltskader på husdyr i Vest-Agder i 2014.

Det har vært 32 tilfeller i 2014 der døde sau og lam har vært sannsynliggjort skadd eller drept av freda rovvilt i Vest-Agder. 30 av disse tilfellene gjelder **ulv**, og 20. juni ble de første ulveskadene påvist i Lindesnes kommune. I perioden 7. til 12. juli ble ulveskader påvist ved flere tilfeller i Eiken i Hægebostad. 8. juli ble også ulveskader påvist i tilgrensende beiteområder i Åseral. Fra 18. til 28. juli ble omfattende ulveskader på sau dokumentert i Fjotland i Kvinesdal. Deretter var det lite å merke til ulv før nye skader ble dokumentert øst i Sirdal i månedsskiftet oktober/ november.

Midt i mai ble et lam i Lyngdal sannsynliggjort drept av **kongeørn**, og 1. september ble et dødt lam helt nord i Sirdal sannsynliggjort tatt av **jerv**. En søker fra Kristiansand har sitt bufe beitende i Bygland i Aust-Agder, i nærheten av en påvist **kongeørn**skade på lam.

Til tross for at et betydelig antall gauper er felt i Vest-Agder under ordinær jakt de seinere år er det ikke påvist gaupeskader i fylket siden 2008.

Erstatningene for skader på bufe voldt av fredet rovvilt blir gitt med hjemmel i: «Forskrift om erstatning når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt», fastsatt ved Kgl. res. av 1. juni 2014. Frist for å søke erstatning var **1. november**. Søknad skal fremmes elektronisk.



Normaltap

Erfaringsmessig minker de generelle normale tapsårsakene jo nærmere høyfjellet dyra beiter, og derfor benytter Fylkesmannen følgende satser for beregning av normaltap:

Normaltap i prosent	Sau	Lam
Ytre bygder (primært skogsbeiter)	3	7
Fjellskog (primært bjørkeskog)	2	4
Snaufjell	1,5	3

I områder hvor det er dokumentert eller sannsynliggjort at fredet rovvilt har gjort skader på sau, har miljøvernavdelingen lagt disse % -satsene til grunn ved fastsettelse av erstatningene.

Ved ulike mangler i besetningen økes normaltapsprosenten etter følgende oppsett:

	Sau	Lam
Husdyrkontroll		+ 1%
Organisert beitebruk	+ 1%	+ 1%
Pulpanyre vaksine		+ 2 %
Snyltebehandling søye før beiteslipp	+ 0,5%	
Snyltebehandling lam før beiteslipp		+ 1% (+2% *)
Snyltebehandling etter innsett om høsten	+ 1%	+ 1%

*) Ved mangel på snyltebehandling av både søyer og lam økes normaltapet på lam med 2 prosent, da smittebelastningen på lam øker.

Behandling av søknadene

Ved behandlingen av søknadene har vi lagt til grunn opplysninger gitt i søknaden, kunnskap om rovviltforekomst i området, samt opplysninger om rovvilt drepte dyr i besetningen og nærliggende områder. Fylkesmannen har også vurdert driftsforhold, eksempelvis omfang av tilsyn i sin søknadsbehandling.

Dokumenterte og antatte skader av freda rovvilt dekkes i sin helhet, i tråd med forskriftens § 7. Søkerne skal gis individuell behandling, og etter forskriftens § 8 skal fylkesmannen utøve skjønn ved vurdering av øvrige omstendigheter som tilsier tap voldt av freda rovvilt. Alle søkere har fått en skriftlig individuell vurdering i sitt tilsagns- eller avslagsbrev. I tabellen under framgår søknadene innhold og fylkesmannens behandling av disse, fordelt på bufeeiers kommune.

Tabell 1. Innhold i og behandling av erstatningssøknader i Vest-Agder i 2014.

Søkers bosteds-kommune	Antall søkere	Sluppet sau	Sluppet lam	Søkt sau	Søkt lam	Erstattet sau	Erstattet lam	Utbetalt, kroner
Åseral	2	124	239	2	17	1	9	25 026
Hægebostad	12	988	1628	33	111	24	82	317 645
Kvinesdal	9	885	1428	56	150	50	123	556 393
Sirdal	1	21	30	1	4	1	4	20 023
Lyngdal	1	19	32	0	1	0	1	1 851
Søgne	2	60	79	2	7	0	0	0
Lindesnes	1	53	80	1	3	1	3	10 325
Mandal*	1	16	26	0	10	0	8	19 738
Kristiansand**	1	215	381	0	24	0	5	10 157
Farsund***	1	158	238	0	12	0	10	24 825
Totalt	31	2539	4161	95	339	77	245	985 983

* beitekommune var Hægebostad ** Beitekommune var Bygland *** Beitekommune var Sirdal

To søkere fra Søgne fikk avslag på sine søknader. Informasjonen presenteres også på våre nettsider <http://www.fylkesmannen.no/va>.